

Obsah

1	Všemocná úměra aneb lineární algebra poprvé	1
1.1	Lineární rovnice	1
1.1.1	Kde všude se setkáme s úměrou — příklady linearity	1
1.1.2	Soustavy lineárních rovnic a jejich rychlé řešení	6
1.1.3	Přímky a roviny — lineární geometrické útvary	12
1.1.4	Cvičení	15
1.2	Počítání s čísly	17
1.2.1	Reálná čísla	17
1.2.2	Komplexní čísla	18
1.2.3	Cvičení	22
1.3	Počítání s maticemi	23
1.3.1	Základní operace s maticemi a hodnost matic	23
1.3.2	Hodnost matic ještě jinak	25
1.3.3	Násobení matic	27
1.3.4	Čtvercové matice	29
1.3.5	Cvičení	32
1.4	Počítání s vektory	34
1.4.1	Vektory a jejich vyjádření v bázích	34
1.4.2	Vektory jako geometrické objekty	38
1.4.3	Součiny vektorů	40
1.4.4	Vektory v ortonormálních bázích	47
1.4.5	Cvičení	50
2	Funkce jedné proměnné	53
2.1	Funkce a její graf	53
2.1.1	Způsoby zadání funkce	54
2.1.2	Počítání s funkcemi	57
2.1.3	Skládání a inverze funkcí	59
2.1.4	„Zvěřinec“ funkcí	63
2.1.5	Limity všeho druhu	65

2.1.6	Seznámení s posloupnostmi a řadami	82
2.1.7	Spojité funkce	89
2.1.8	Elementární funkce	90
2.1.9	Cvičení	105
2.2	Derivace — rychlost změny funkce	107
2.2.1	Hledáme tečny	107
2.2.2	Graf funkce snadno a rychle	120
2.2.3	Spokojíme se i s přibližnou hodnotou — diferenciál funkce	127
2.2.4	Poznáváme funkci z její derivace — neurčitý integrál	137
2.2.5	Zpět k logaritmu a exponenciále	146
2.2.6	Rozmanité pohyby	151
2.2.7	Od zrychlení k trajektorii	159
2.2.8	Cvičení	160
2.3	Integrovaní — „sčítání“ mnoha malých příspěvků	162
2.3.1	Plocha pod grafem dlážděná proužky	163
2.3.2	Souvisí určitý integrál s neurčitým?	168
2.3.3	K čemu lze použít integrál — o rovinných útvarech	174
2.3.4	K čemu lze použít integrál — o rotačních tělesech	180
2.3.5	Křivkový integrál prvního druhu	189
2.3.6	K čemu lze použít integrál — oblouky	192
2.3.7	K čemu lze použít integrál — o rotačních površích	194
2.3.8	Cvičení	197
3	Počet pravděpodobnosti	199
3.1	Pravděpodobnost	199
3.1.1	Co se pravdě podobá — definice pravděpodobnosti	200
3.1.2	Cifry, kostky, karty — kombinatorické opakování	201
3.1.3	Sčítání a násobení — základní počty s pravděpodobnostmi	211
3.1.4	Pravděpodobnější, než bychom čekali — podmíněná pravděpodobnost	216
3.1.5	Cvičení	223
3.2	Náhodné veličiny	224
3.2.1	Jak dobrý je to střelec — diskrétní rozdělení	226
3.2.2	Kolik rychlostí má molekula plynu — spojité rozdělení	237
3.2.3	Cvičení	244
3.3	Náhoda a zpracování měření	245
3.3.1	Součet a součin náhodných veličin	245
3.3.2	Který výsledek je ten pravý?	254
3.3.3	Lineární závislost a metoda nejmenších čtverců	261
3.3.4	Cvičení	264

Výsledky cvičení	265
Literatura	271
Dodatky Co ještě mohlo být v I. dílu	275
A Soustavy rovnic s parametry	275
B Soustavy rovnic nad komplexními čísly	277
C Vícerozměrné afinní prostory	279
D Laplaceův rozvoj determinantu	283
E Limita posloupnosti a hromadné body	286
F Užitečné vlastnosti množin reálných čísel	289
G Užitečné vlastnosti funkcí	294
H Derivace složené funkce	301
I Univerzální goniometrická substituce	306
J Integrace iracionálních funkcí	308
K Ještě něco o integrálech	311
L Které integrály se vám nepodaří spočítat?	322
M Šeherezádiny hádanky a podmíněná pravděpodobnost	323
N Ještě jednou průměry	325
Rejstřík	333
Obsah druhého dílu	337

Obsah druhého dílu

4 Vícerozměrná linearita aneb lineární algebra podruhé

4.1 Prostory s vektory

- 4.1.1 Algebraické struktury s jednou operací, hlavně grupy
- 4.1.2 Algebraické struktury se dvěma operacemi, hlavně pole
- 4.1.3 Co je vektorový prostor?
- 4.1.4 Jak počítat v bázích?
- 4.1.5 Menší vektorové prostory skryté ve větších

4.2 Lineární zobrazení vektorových prostorů

- 4.2.1 Lineární zobrazení algebraicky
- 4.2.2 Lineární zobrazení v bázích
- 4.2.3 Vektorové prostory spjaté s lineárním zobrazením
- 4.2.4 Projekce
- 4.2.5 Vektorové prostory lineárních zobrazení

4.3 Vlastní vektory

- 4.3.1 Co jsou to vlastní vektory ...
- 4.3.2 ... jaké mají vlastnosti a jak je hledat?
- 4.3.3 Může být matice lineárního zobrazení diagonální?

5 Souřadnicové soustavy obvyklejší i méně obvyklé

5.1 Kartézská soustava souřadnic z jiného pohledu

- 5.1.1 Poloha bodu v rovině a prostoru
- 5.1.2 Souřadnicové přímky a roviny
- 5.1.3 Elementární plocha a objem

5.2 Polární, válcové a kulové souřadnice

- 5.2.1 Poloha bodu v rovině a prostoru jinak
- 5.2.2 Souřadnicové křivky a plochy
- 5.2.3 Malá odbočka do světa funkcí více proměnných — parciální derivace
- 5.2.4 Elementární plocha a objem

5.3 Obecné souřadnice

- 5.3.1 Souřadnicové křivky a plochy
- 5.3.2 Elementární objem

6 Linearita v aplikacích aneb lineární algebra do třetice

6.1 Skalární součin — nadstandardní výbava vektorového prostoru

6.1.1 Skalární součin a jeho reprezentace v bázích

6.1.2 Ortonormální báze

6.1.3 Ortogonální projekce

6.2 Lineární operátory a jejich vlastní vektory

6.2.1 Unitární (ortogonální) operátory

6.2.2 Samoadjungované (symetrické) lineární operátory

6.3 Symetrické operátory v geometrii a fyzice

6.3.1 Kvadratické formy

6.3.2 Rozpoznávání křivek a ploch obsahujících kvadratické formy

6.3.3 Symetrické operátory, kvadratické formy a fyzika

6.3.4 Linearita a tenzory

6.3.5 Linearita v technických aplikacích

7 Obyčejné diferenciální rovnice

7.1 Diferenciální rovnice v životě

7.2 Rovnice prvního řádu rozřešené vzhledem k derivaci

7.2.1 Rovnice se separovatelnými proměnnými

7.2.2 Lineární rovnice

7.2.3 Bernoulliho rovnice

7.2.4 Exaktní rovnice

7.3 Rovnice prvního řádu nerozřešené vzhledem k derivaci

7.3.1 Lagrangeova a Clairautova rovnice

7.4 Lineární diferenciální rovnice druhého řádu

7.4.1 Základní typy rovnic druhého řádu

7.4.2 Wronskián

7.4.3 Okrajové úlohy při řešení rovnic druhého řádu

7.5 Lineární rovnice druhého řádu s konstantními koeficienty

7.5.1 Homogenní rovnice

7.5.2 Nehomogenní rovnice

7.5.3 Harmonické, tlumené a vynucené kmitání

7.6 Soustavy lineárních rovnic prvního řádu

7.6.1 Rovnici n -tého řádu lze převést na soustavu n rovnic řádu prvního a naopak

8 Řady funkcí

8.1 Posloupnosti a řady podruhé — čísla

8.1.1 Číselné posloupnosti a jejich konvergence

8.1.2 Číselné řady — lze sečíst nekonečně mnoho čísel s konečným výsledkem?

8.2 Posloupnosti a řady potřetí — funkce

8.2.1 Posloupnosti funkcí — není konvergence jako konvergence

- 8.2.2 Řady funkcí jsou jen posloupnosti jejich součtů
- 8.3 Zvlášť užitečné řady funkcí
  - 8.3.1 Fourierovy řady
  - 8.3.2 Mocninné řady
  - 8.3.3 Několik opravdu užitečných aplikací
- 9 Závislosti na více parametrech aneb funkce více proměnných**
  - 9.1 Funkce a jejich změny
    - 9.1.1 Parciální derivace a řetězové pravidlo
    - 9.1.2 Úplný, ale i neúplný diferenciál
    - 9.1.3 Směrová derivace a gradient, vrstevnice a spádnice
  - 9.2 Diferenciální operátory
    - 9.2.1 Vektorové funkce více proměnných
    - 9.2.2 Proudnice, siločáry a jiné integrální čáry vektorových funkcí
    - 9.2.3 Zřídla a víry — divergence a rotace vektorové funkce
    - 9.2.4 Operátor nabla a Laplaceův operátor
- 10 Základy variačního počtu**
  - 10.1 Princip stacionárního bodu
    - 10.1.1 Princip nejkratšího času aneb jak se odráží a láme světlo
    - 10.1.2 Úloha o brachistochroně
  - 10.2 Variační počet a fyzika
    - 10.2.1 Fyzikální princip nejmenší akce
    - 10.2.2 Pohybové rovnice, které Newton neobjevil
    - 10.2.3 Několik technických aplikací

